

Ε.Ο.Κ. ΚΑΙ ΔΗΜΟΙ

Ερωτήσεις :

- 1) Τυχόν ένταξη της Ελλάδας στην Ε.Ο.Κ. θα έχει και ποιές επιπτώσεις στην Τοπική Αυτοδιοίκηση. Υπάρχει ενιαίο Κοινοτικό καθεστώς ως προς την Τ.Α. και ποιό;
- 2) Υπάρχουν περιθώρια για προετοιμασία έτσι ώστε να επωφεληθούμε περισσότερο από τα πλεονεκτήματα της ένταξης και να θιγούμε λιγώτερο από τα μειονεκτήματα

4/11/90, 98, 4040

Ἡ ΕΟΚ δέν ἔχει διαμορφώσει μέχρι σήμερα ἑνιαία πολιτική ὅσον ἀφορᾷ τό θεσμό τῆς τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως καί οὔτε εἶναι πιθανό, ἐάν ἐξακολουθήσει νά λειτουργεῖ στό σημερινό ἀποκλειστικά οἰκονομικό πλαίσιο, νά θεσπίσει κανόνες γιά τούς δήμους καί τίς κοινότητες. Κύριο μέλημα τῆς ΕΟΚ εἶναι ἡ ἑνιαία ρύθμιση ὄλων τῶν θεμάτων, πού σχετίζονται μέ τήν ἐλεύθερη κυκλοφορία τῶν ἐμπορευμάτων, τῶν κεφαλαίων καί τῶν ἐργατῶν. Ἐπομένως στήν περίπτωση τῆς τοπικῆς αὐτοδιοίκησης ἀντίθετα μέ ὅ,τι ἰσχύει π.χ. γιά τά ἀγροτικά προϊόντα δέν θά ὑπάρξει συγκεκριμένη πολιτική, πού θά κληθοῦμε νά ἐφαρμόσουμε. Οἱ ἐπιπτώσεις τῆς ἔνταξης πάνω στούς δήμους καί τίς κοινότητες θά εἶναι ἀπόρροια τῶν γενικώτερων ἐπιπτώσεων τῆς ἔνταξης πάνω στήν κοινωνική ζωή τοῦ τόπου.

Μερικοί πιστεύουν, ὅτι μιά πού στίς χώρες τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης οἱ δήμοι παίζουν σημαντικό ρόλο στήν πολιτική ζωή τό παράδειγμα τῶν χωρῶν τῆς ΕΟΚ θά ἐπηρεάσει ὅπωςδήποτε θετικά τήν ἐλληνική ἐξέλιξη. Ὅμως ἡ ἐλπίδα τους εἶναι λαθεμένη. Ἡ ὑποβάθμιση τῶν δήμων στήν Ἑλλάδα σέ τοπικές κρατικές ὑπηρεσίες μέ περιορισμένες ἀρμοδιότητες ὀφείλεται στή λειτουργία τοῦ οἰκονομικοῦ καί πολιτικοῦ μας συστήματος. Ἡ ἔνταξη στήν ΕΟΚ θά ἐνισχύσει τόν ἀρνητικό γιά τό θεσμό τῆς τοπικῆς αὐτοδιοίκησης τρόπο λειτουργίας τοῦ συστήματος.

Τό κεντρικό κράτος εἶναι σήμερα φορέας τῆς δημόσιας τάξης καί καθοδηγητικό κέντρο τοῦ κοινωνικοοικονομικοῦ συστήματος. Γιά νά ἐκπληρώσει τόν ἀποστολή του τούτη εἶναι ὑποχρεωμένο, στό βαθμό πού ἡ διεθνῆς οἰκονομική ἐξέλιξη ἐπηρεάζει τήν ἐσωτερική ἐξέλιξη, νά παρεμβαίνει ὄλο καί πιό ἔντονα στή λειτουργία πολιτικῶν καί οἰκονομικῶν ὑποσυστημάτων ὅπως οἱ δήμοι. Εἶναι π.χ. χαρακτηριστικό ὅτι ὁ πληθωρισμός καί ἡ διεθνῆς οἰκονομική ὑφεση ὀδήγησαν τήν κυβέρνηση τῆς Ὁμοσπονδιακῆς Γερμανίας τό 1967 νά παρέμβει ἀποφασιστικά στήν ἐλευθερία τῶν δήμων νά συντάσσουν τούς προϋπολογισμούς τους. Οἱ δήμοι ὑποχρεώθηκαν ὄχι μόνο νά συντάσσουν τούς προϋπολογισμούς ἀκολουθώντας ἑνιαίους κανόνες ἀλλά καί νά σχεδιάσουν τά ἔσοδα καί τίς δαπάνες τους σύμφωνα μέ τίς γενικώτερες κατευθύνσεις τῆς κυβερνητικῆς πολιτικῆς. Ἡ ἔνταξη στήν ΕΟΚ μέ τό νά ἐνισχύσει τήν ἐξάρτηση τοῦ κράτους ἀπό ξένα κέντρα ἀποφάσεων θά ὀδηγήσει σέ ἐνίσχυση τῆς κεντρικῆς κρατικῆς ἐξουσίας καί τήν ἀρνηση τῆς ἀπο-

-κέντρωσης, πού θά ἔδινε κάποια ζωή στήν τοπική αὐτοδιοίκηση.

Ἡ διευκόλυνση τῆς λειτουργίας τῆς οἰκονομίας στή μονοπωλιακή της φάση ἀπαιτεῖ τή συγκέντρωση τῆς ἐξουσίας στήν κέντρικὴ κρατικὴ διοίκηση, Μιά ἐπιχείρηση, πού πρέπει νά συζητήσῃ μὲ μιά ἢ περισσότερες δημοτικὲς ἀρχές τίς προϋποθέσεις ἐγκαταστάσεως ἐργοστασίου της θά συναντήσῃ ἀντιδράσεις πού δύσκολα θά μπορέσῃ νά ὑπερνικήσῃ. Ὁ πιό σύντομος γι' αὐτὴν δρόμος εἶναι ἡ ρύθμιση τῶν θεμάτων ἀπ' εὐθείας μὲ τὴν κυβέρνηση. Καλὸ παράδειγμα εἶναι τὰ διυλιστήρια τῆς Μότορ-Οἴλ, στοὺς Ἁγίους Θεοδώρους Κορινθίας πού ἐπεκτείνονται μὲ ἀπόφαση τῆς κυβέρνησης παρά τὴν καθολικὴ ἀντίδραση τῶν κατοίκων τῆς περιοχῆς. Ἡ ἔνταξη στήν ΕΟΚ μὲ τὸ νά ἐνισχύσῃ τὴ μονοπωλιακὴ δομὴ τῆς οἰκονομίας θά ὀδηγήσῃ σὲ συγκέντρωση κρατικῆς ἐξουσίας μὲ ἀντίστοιχη ἀποδυνάμωση τῶν φορέων τῆς τοπικῆς αὐτοδιοίκησης.

Ὁ πολίτης εἶναι σήμερα λίγο ὡς πολὺ ἀδιάφορος ἀπέναντι στήν τοπικὴ αὐτοδιοίκηση τόσο γιατί οἱ ἀποφάσεις σὲ τοπικὸ ἐπίπεδο, πού μπορεῖ νά ἐπηρεάσῃ ἔχουν ἐλάχιστη σημασία γιὰ τίς κοινωνικὲς του δυνατότητες καὶ τὸν τρόπο ζωῆς του ὅσο γιατί ὁ δῆμος καὶ ἡ κοινότητα παύουν νά εἶναι ὁ τόπος ἐπαφῆς καὶ κοινῆς ἀντιμετώπισης προβλημάτων. Ἡ ἔνταξη στήν ΕΟΚ θά ἐντείνει τὸν καπιταλιστικὸ τρόπο ζωῆς δηλαδή τὴν ἐμπορευματοποίηση καὶ ὀργάνωση ὅλων καὶ περισσοτέρων τομέων τῆς οἰκονομικῆς ζωῆς μὲ βάση τὸ νόμο τῆς μεγιστοποίησης τοῦ ἰδιωτικοῦ κέρδους. Θά ἐντείνει ἐπόμενα καὶ ὅλα τὰ ἀρνητικὰ γιὰ τὴ ζωὴ στήν κοινότητα φαινόμενα καθὼς οἱ καθοριστικοὶ γιὰ τὴ τοπικὴ ζωὴ παράγοντες θά μετατίθενται ἔξω ἀπὸ τὴν κοινότητα.

Στὴ Δυτικὴ Εὐρώπη ἡ τοπικὴ αὐτοδιοίκηση ἔχει πραγματικὰ πολὺ εὐρύτερες ἐξουσίες ἀπ' ὅ,τι στήν Ἑλλάδα. Ὅμως βρῖσκεται καὶ ἐκεῖ γιὰ λόγους πού ἀναφέραμε σὲ κρίση. Τὸ Γαλλικὸ Σοσιαλιστικὸ Κόμμα τόνιζε στὸ μανιφέστο του γιὰ τίς δημοτικὲς ἐκλογές τοῦ 1976 ὅτι οἱ κοινότητες εἶναι αἰχμάλωτες ἐνὸς συγκεντρωτικοῦ καὶ ἀνωνύμου κράτους, πού τίς στερεῖ ἀπὸ ἔσοδα καὶ τίς διοικεῖ μὲ ἐπιδοτήσεις. Οἱ δημοτικὲς ἀρχές εἶναι ἀνίκανες νά ἀνακόψουν τὴ συνεχὴ χειροτέρευση τῆς ποιότητος ζωῆς. Ἐνῶ χρηματοδοτοῦν τὰ 2/3 τῶν ἔργων κοινωνικοῦ ἐξοπλισμοῦ εἰσπράττουν μόνο τὰ 19% τῶν φόρων. Ἡ κρίση αὐτὴ δέν εἶναι παροδική. Εἶναι συνέπεια τοῦ οἰκονομικοῦ καὶ κοινωνικοῦ συστήματος. Γιὰ τοῦτο καὶ θά ἐνταθεῖ. Στὴ Γερμανία

ή αναδιάρθρωση τῶν δήμων, πού πραγματοποιήθηκε τά τελευταῖα χρόνια ὠδήγησε στόν περιορισμό τους ἀπό 25.000 σέ 8.000 περίπου. Ἡ εξέλιξη τούτη δείχνει, ὅτι ὁ παλιός τύπος κοινότητας δέν εἶναι δυνατόν νά ἐπιζήσει κάτω ἀπό τίς σημερινές συνθήκες.

Συμπερασματικά ἡ ἔνταξη στήν ΕΟΚ δέν θά ὀδηγήσει στήν ἀναμόρφωση τῆς τοπικῆς αὐτοδιοίκησης, ἀλλά θά ἐπιτείνει τά σημερινά προβλήματα καί θά παρεμποδίσει τήν δημοκρατικώτερη διαμόρφωση τῆς κοινωνίας μας.